

WWW.TEKO.SE

Textilen

Nr 2
Oktober 2002

UTGIVEN AV TEKOINDUSTRIERNA
– BRANSCH- OCH ARBETSGIVARORGANISATION
FÖR SVENSK TEXTIL- OCH KONFEKTIONSINDUSTRI

Tekoexport imponerar säger Leif Pagrotsky

Tekoexport imponerar
säger Leif Pagrotsky

Världsledande på energiväv
i stället för gardiner

Ledtråden

Tranåsmössor gör succé i världen

Tekoexporten fortsätter att öka

Årets tekoprodukt
sålde efter 11 september

Stort intresse mäta kroppar

EMU viktigt för TEKOföretag

Nya TEKOföretag

Ny vd Borås Wäfveri:
Nu ska lönsamheten upp

Närmast kroppen i 70 år

Storinvestering i Horred

Pris till Boråstextil

Textilhögskolan står högt i kurs

– De svenska tekoföretagen bidrar till att sprida en modern bild av Sverige genom att de satsar på faktorer som design, kvalitet, miljötänkande och produktutveckling. Det säger handelsminister Leif Pagrotsky till Textilen. Han säger sig också vara imponerad när företag som Eton, Oscar Jacobson/Stenströms, Tiger och flera andra lyckas så väl, till och med i herrkonfektionens hemland Storbritannien. Hur många vet till exempel att det engelska fotbollslandslaget springer runt i fotbollsstrumpor från ett företag som heter Seger Europe och ligger i Ulricehamn, undrar Pagrotsky.

Han understryker produktbredden i tekoindustrin, vilken spänner från konfek-

tion till inrednings- och industritextilier och nämner tekoföretag som är ”doldisar för allmänheten men som åstadkommer riktiga stordåd”. Ett sådant är Albany International i Halmstad, som exporterar textilväv för nära en halv miljard till pappersbruk och andra industrier i hela världen samt Ludvig Svensson i Kinna, världsledande tillverkare av klimatvävar för växthus.

– Tekobranschen har lämnat det stadium, där lågprisimport verkade vara det största bekymret till att bli en framåt- och utåtblickande exportnäring av dignitet.

FORTS SID 4

Ludvig Svenssons i Kinna: Världsledande på energiväv i stället för gardiner

Ludvig Svenssons i Kinna har bytt profil. Gardinföretaget som Olof Palme gjorde riksbeckant under valrörelsen för 20 år sedan, är i dag ett spjutspetsföretag inom teknisk textil. Gardinproduktionen utgör bara en knapp tredjedel av produktionen. Och Palmes utpekande av Ludvig Svenssons som inhemsk konjunkturindikator stämmer inte lika bra idag när 90 procent av försäljningen sker utomlands. Kinna-företaget är världsledande på det som kallas energiväv, och som används i växthus för

att spara energi och öka produktionen av grönsaker och blommor.

Den nya inriktningen – och framförallt energiväven – har blivit en försäljningssuccé för Ludvig Svensson. 2001 blev ett rekordår med en omsättning på cirka 380 Mkr (+7 %) och ett resultat på drygt 38 mkr.

Och fortsatt tillväxt ska det bli, exempelvis genom stora investeringar i produktion av energiväv i Shanghai i Kina.

FORTS SID 3

En bransch – en förening

Inom den svenska tekoindustrin har strukturomvandlingen lett fram till en tidsenlig och resursstark huvudorganisation. Rader av delbranscher – från bomullsfabrikantföreningen till slips- och kravattillverkarna – lät sig årtionden tillbaka företrädas av Textilrådet och Konfektionsindustri-föreningen, som med motsvarande arbetsgivarförbund 1992 bildade TEKOindustrierna.

För en grupp tekoföretag, huvudsakligen lokaliserade till Gällstadstrakten, har denna utveckling länge inte varit självklar. På 40- och 50-talen kände man ett främlingskap till storföretagen inom teko och till "textilbaronerna" i Borås, Norrköping, Malmö och Annorstädes. Den upplevda kulturskillnaden blev en tradition. Den organisatoriska hemvisten var Svenska Tekoindustriföreningen (STIF).

I dag är läget annorlunda. Det är uppenbart för de flesta, att den svenska tekoindustrin, efter all omstrukturering och internationalisering, inte behöver två intresseorganisationer. Vare sig ur servicesynpunkt för det enskilda tekoföretaget eller när det gäller att företräda tekoindustrin mot den fackliga sidan, mot departement och myndigheter eller i Bryssel.

Glädjande nog har konstruktiva diskussioner förts med ledande STIF-företag under året och övertygelsen om att TEKOindustrierna är den starkaste branschföreträdaren och intressebevakaren vinner snabbt gehör. Ett bättre branschpassat arbetsgivaravtal, en aktivare service- och företrädarroll i branschfrågorna ges genom medlemskap i TEKOindustrierna – till en lägre kostnad.

En i alla avseenden stark förening – TEKOindustrierna – är till fördel för hela den svenska tekobranschen.

Tranåsmössor gör succé i världen

Hattar och mössor från Wigéns i Tranås säljs för fullt över hela världen. 2002 års exportframgångar gäller USA-marknaden, med en order på 5000 basebollmössor för cirka 1 miljon kronor

Klivet in i USA kom året innan, med en leverans av liknande mössor för 500 000 kr.

– Det är främst en sportig basebollkeps i Goretexmaterial som går hem i USA, säger Michael Kullberg, vd på Wigéns. Det var vid en utställning i Köln i Tyskland en amerikansk uppköpare beställde några tusen mössor på ett bräde. Nu funderar Kullberg på hur han ska få med sig andra svenska tillverkare till USA för att kunna ställa ut och ytterligare öka sin försäljning där.

AB Oscar Wigén i Tranås som grundades 1906, har under årens lopp även gjort pälsar, men koncentrerar sig nu på huvudbonader.

Wigéns är inga duvungar när det gäller export. I Japan är man ett väl inarbetat varumärke sedan 20 år. Stora satsningar görs på bland annat Korea och Ryssland.

Av modevarorna går 80 procent på export och av hela sortimentet

60 procent. Det är uniformsmössor och studentmössor till den svenska marknaden, som förklarar skillnaden. Den stora exportmarknaden är Västeuropa, främst Tyskland, Norge, Holland, Belgien Österrike. England liksom Frankrike är svåra länder, beroende på hård inhemsk konkurrens.

Sedan i början av 1990-talet sker den mesta tillverkningen i Estland, i eget bolag. Av de 70 anställda finns 28 i Tranås och 42 i Estland.

– Wigéns går bra – de tre senaste åren med vinst, säger Michael Kullberg.

Tekoexporten fortsätter att öka

Tekoexporten från Sverige fortsatte att öka i samma takt under det första halvåret 2002 som under helåret 2001. Ökningstakten var 6,5 procent, att jämföra med 1 procents ökning för landets totala varuexport under samma period.

På årsbasis uppgår svensk tekoexport nu till 14,6 miljarder kr.

Under januari – juni 2002 uppgick tekoexporten till 7 miljarder kr, varav merparten eller 3,9 miljarder utgjordes

av textilier för hem, inredning och olika avancerade industriella/tekniska ändamål.

I EU tar Italien och Nederländerna emot den största svenska exportökningen i kronor räknat. Utanför Europa är USA fortfarande största köpare av svenska tekovaror (263 mkr januari – juni 2002; +7 procent). Kina gläder med en ökning för svensk tekoexport från 29 mkr till 69 mkr mellan de första halvåren 2001 och 2002.

Årets tekoprodukt sålde efter 11 september

Grattis Joakim Ohlander – ny medlem i TEKOfabriernas styrelse och samtidigt vinnare av årets tekoprodukt 2002 – den filtrerande halvmasken från Scandfilter och ACE Production AB.

Utmärkelsen motiveras bland annat av de stora försäljningsframgångar skyddsmasken haft på senare tid. Produkten fick något av kändisstatus efter terrorattackerna i USA den 11 september förra året – då amerikanska poststyrelsen beställde drygt en miljon masker till räddningsarbetarna i New York.

Priskommittén säger också:

”Den filtrerande halvmasken bygger

på en utveckling av ett unikt fibermaterial, som ger en höggradig filtrering och samtidigt ett lågt andningsmotstånd. Det är nödvändiga egenskaper för det personliga skyddet i miljöer med hög stofthalt, föroreningar och smittorisker...”

Joakim Ohlander, 37 år, kom till Sjuhäradsbygden som barn – men har kvar sin norrländska dialekt. Han är maskiningenjör från gymnasiet, ekonom och jurist. Ohlander lämnade domar- och advokatkarriärerna sedan han fått kontakt med ett litet företag i Sjuhäradsbygden som tillverkade olika typer av skyddsutrustning – ACE Production AB.

Familjen Ohlander köpte inkråm och namn och utvecklade företagets idéer. Kunskap om textil har Ohlander. Han kommer från en familj som tillverkat textiltapeter, nonwoven till möbiltyger, täcken, kuddar.

– Jag har nu eget patent på fibermaterialet i företagets skyddsprodukter, vilket i första hand säljs till arbetarskyddet inom tung industri. 92 procent går på export till 60-70 länder, som Brasilien, Sydafrika, Australien och en rad andra i Sydamerika, Sydostasien, Europa – och efter den 11 september också till USA.

– Företaget Scandfilter som levererar det filtermedia som fibermaterialet bygger på, ligger också i Svenljunga – och startades av Joakim Ohlanders föräldrar.

FORTS FRÅN SID 1

”VÄRLDSLEDANDE PÅ ENERGIVÄV...”

Energiväven står för 75 procent av Ludvig Svenssons försäljning. Särskilt stort har efterfrågan varit i Asien och det är därför företaget under en treårsperiod investerar runt 40 Mkr i fabriken i Shanghai.

– Energiväven är konstruerad så att vi med hjälp av olika tekniker väver eller virkar in aluminium i väven. Den textilen används sedan som en gardin på insidan av glastak och väggar i växthus, för att spara energi och öka produktionen, säger Mårten Blikstad ny vd i Ludvig Svensson från april i år.

Blikstad hoppas mycket på nästa produkt, som Ludvig Svensson utvecklat. En rad tekniska funktioner har stoppats in i normal inredningstextil, som sedan ska kunna användas i offentliga miljöer och ta bort starkt solljus och värme från fasadfönster. Den gör det enklare att reglera klimatet och spara energi i hus med stora glasytor, säger Blikstad.

Dessa ”ups and downs” finns redan på ett par ställen i Stockholm, bland annat i det så kallade Cannonhuset på väg mot Kista samt i Kinnarps kontor i centrala City.

Mårten Blikstad är den förste utanför ägarfamiljen Ludvigson, som leder företaget sedan det grundades 1887. Han är född i Borås (1956) och uppvuxen i Norrköping. Efter civilingenjörsexamen

och doktorandstudier var han bland annat från 1991 vd för Tranås företaget Sonoform – en underleverantör till fordonsindustrin.

2000 blev han ansvarig för Samhalls leveranser till telekomindustrin och sedan den affären strukturerats om stod han fri att tacka ja när Ivan Ludvigson ringde och erbjöd vd-jobbet på Ludvig Svensson.

Stort intresse mäta kroppar

Det kroppsmättningsprojekt Textilen berättade om i våras har bemötts mycket positivt av en rad tunga intressenter, exempelvis alla ledande detaljhandelsföretag på klädsidan, ledande konfektionsföretag samt från representanter för svensk bilindustri och hälso- och sjukvården.

Ännu i september var dock inte finansieringen av projektet helt löst, däremot finns både budget och "kör-schema", säger Sven Cele, TEKOföretag, en av initiativtagarna.

Bakgrunden till projektet är ju att svenska folket på tre decennier har blivit så mycket längre och tyngre att klädstorlekar, sänglängder med mera blivit för små.

Företag som är intresserade av att delta i projektet och få använda data ska vända sig till Sven-Erik Hänel, IFP Research i Mölndal, det forskningsinstitut som genomför själva mätningen.

FORTS SID 1 "TEKOEXPORT IMPONERAR..."

Leif Pagrotsky understryker att tekobranschen haft en imponerande exportutveckling under senare år. En årlig tekoexport om cirka 13 miljarder bidrar väsentligt till landets tillväxt.

– Vår tekoindustri är ett utmärkt exempel på Sveriges industriella och kreativa styrka i en värld av ständigt hårdnande global konkurrens, säger han.

– Företagens framgångar på exportsidan stärker bilden av Sverige som ett kreativt, högteknologiskt och demokratiskt land. Ett land med spännande formgivare och designers, skickliga marknadsförare, forskare och produktutvecklare.

Pagrotsky slutar med att understryka hur viktig tekoindustrin är för en lång rad enskilda designers och modeskapare.

– Skulle vi ens ha en textilhögskola i Borås utan svenska tekoföretag?

EMU viktigt för TEKOföretag

Medlemsföretagen i TEKOföretag anser att det är mycket viktigt att Sverige snart går med i EMU. Så kan man tolka svaren i den medlemsenkät som TEKOföretag lät göra i april 2002.

Andra slutsatser gäller orderläget som en majoritet av företagen i år betecknade som bättre än i april 2001.

Enkäten riktades till 40 medlemsföretag, jämnt fördelade mellan grupperna garner/tyg/hemtextil, kläder & accessoarer samt industri- och teknisk textil. Sammanlagt har de svarande företagen

nära 4 000 anställda och en omsättning på cirka 5 miljarder kronor.

När företagen ombads gradera på en skala mellan 1 och 10 (1 = oviktigt och 10 = angeläget) hur viktigt det är att Sverige snart går in i EMU blev det sammantagna svaret 8,07. På frågan vilken enskild fråga företaget bedömde som mest avgörande för företagets förutsättningar under året hamnade konjunkturläget i topp, men på god andraplats kom valutakursutvecklingen mellan dollar och euro.

Nio företag planerade utökningar av personalstyrkan i Sverige under året med totalt 31 personer (främst inom industri- och teknisk textil med 17 personer) och fem företag avsåg att skära ned med 151 personer (huvudsakligen inom gruppen garner/tyg/hemtextil med 147 personer). 26 av företagen planerade inga förändringar alls av personalstyrkan på svensk mark.

En majoritet av företagen bedömde lönsamhetsutsikterna idag vara bättre än i april 2001, medan

flertalet ansåg att kapacitetsutnyttjandet i dag är oförändrat jämfört med året innan.

På frågan om man har problem att rekrytera kompetenta medarbetare, svarade 24 företag nej och 16 ja. Bland de yrkeskategorier som efterlyses finns civilingenjörer, civilekonomer, vävare, sömmare, tekniker, andra yrkesarbetare, färgmästare, säljare och mönsterkonstruktörer.

Nya TEKOföretag

NG Nilsson Försäljnings AB,
Limmared,
flatstickad modetrikå, www.ngf.se

Sege Europe AB, Gällstad,
stickade sportprodukter

Ivanhoe AB, Gällstad,
dam-, herr-, sport- och fritidskläder

Välkomna!

Nye vdn, Borås Wäfveri Nu ska lönsamheten upp

Han heter Mats Skogman, är 46 år och har i första hand en bakgrund inom marknad och försäljning. Det kan komma väl till pass när han den 1 oktober 2002 blir vd i Borås Wäfveri efter avgående koncernchefen Mark Sigvardsson.

– Mina kunskaper om marknad, försäljning, organisations- och förändringsarbete kan vara till nytta för Borås Wäfveri, även om jag inte har textil bakgrund, säger han. 22 år inom marknad/försäljning har exempelvis gett mig stora kunskaper inom distribution.

Borås Wäfveri har haft ett antal tuffa år på grund av dålig lönsamhet, men Mats Skogman vill inte beteckna företagets läge som kritiskt.

– Det första halvåret 2002 har varit dåligt, men nu ser det bättre ut för resten av året, säger han. Men företaget har naturligtvis fått fatta ett antal svåra beslut för att hitta en annan kostnadsnivå för sin produktion.

Då syftar Mats Skogman på den hårda omstrukturering som Borås Wäfveri tvingades inleda förra året för att vända trenden med fallande vinster under ett antal år. Det är framförallt tre tunga åtgärder som förra vdn fått initiera och som håller på att genomföras:

Större delen av tillverkningen av råväv i Skene, söder om Borås, flyttar till dotterbolaget i Krenholmsfabriken i Estland, vilket bland annat innebär att 130 av de 180 anställda i Skene sägs upp. Vidare avvecklas såväl Älvsereds postorder som sömnadsfabriken i Polen.

– Vi kan inte säga att förändringsarbetet därmed är klart, säger Skogman. Det är en pågående process att hela tiden jobba med kostnader och intäkter.

– Nytt sortiment och ny produktutveckling är något som kommer. Det betyder inte bara nya tryck utan också förenklingar i produktionsprocessen, säger han.

Mats Skogman föddes i Lidköping 1956, tog studenten där 1975 och blev civilekonom på Handels i Göteborg 1980 efter ett år på Sorbonne i Paris. Det första jobbet var 1980 på Astra i Södertälje, där han bland annat var produktchef. Sedan blev det Göteborg och marknads- och försäljningsjobb i Mölnlycke Tissue.

– Papper av nonwoven är en produkt som inte är så olik textil, säger Skogman. Av den görs exempelvis sjukhuskläder, andra engångskläder, draglakan, torkdukar med mera.

Han var också med som försäljningschef i början av det stora blöjkriget med Proctor & Gamble.

1991 kom Mats Skogman till skogsbranschen inom Stora, där han jobbade i tio år bland annat som vd inom Pappersgruppen och från 1999 som ansvarig för att samordna Storas och Ensos försäljningskanaler i Storbritannien.

År 2002 ville familjen hem till Sverige igen med tanke på barnens skolgång. Och det var då Borås Wäfveri hörde av sig...

Närmast kroppen i 70 år

Från korsetten med spetsiga BH-kupor till dagens följsamma underkläder, som knappt känns mot kroppen. Så kan man beskriva utvecklingen för 70-årsjubilarerna Abecita, som firade med en utställning under Stockholms modevecka i augusti.

Abecita bildades 1932 som AB Corsettindustrier – naturligtvis i Borås.

– En stor produkt var 1970-talets ”Lilla under” som blev ett alternativ under antimodets epok när bekvämlighet och naturlighet skulle gälla. Lilla undret var helt enkelt en strumphäl – omgjord till BH, säger Elisabeth Kulenius, nyckelkundansvarig på Abecita.

Kunderna är i huvudsak fackhandel i Norden som Lindex, Twilfit med flera. Sedan 1994 äger Abecita Salming Underwear som startades 1992, då det började gå mode också i herrunderkläder. I dag är Salming både herr- och damunderkläder.

Underkläderna från Abecita designas i Borås och tillverkas i Riga. Abecita ägs av Swegmark Invest, som också är delägare i Rigafabriken.

FÖR YTTERLIGARE INFORMATION

TEKOINDUSTRIERNA

Box 5510

114 85 STOCKHOLM

TELEFON 08-762 68 80

FAX 08-762 68 87

TEKO@VI.SE

WWW.TEKO.SE

REDAKTÖR LOTTA FORSMAN TFN 070-632 03 66

PRODUKTION GRAFISKA VI

Pris till Boråstextil

Designern Tom Hedqvists rutiga textil Max, som tryckts vid Borås Wäfveri, fick Formidable Grand Prix vid årets Formexmässa i augusti. Formidablepriset instiftades 1994 och delas ut i klasserna: glas/lera/sten, metall, trä/korg/rotting/halm, textil/papper, plast/syntet. Dessutom finns ett Formidable Grand Prix som Tom Hedqvist fick för mönstret han gjort för 10-gruppen.

Enligt juryns motivering har ”än en gång randens mästare Tom Hedqvist överraskat oss. I sitt tyg Max..... har han kombinerat grafisk skärpa med humor och osviklig känsla för färg. Genialt!”

KÄLLA: BORÅS TIDNING 23.8.02

Storinvestering i Horred

När Linneväveriet i Horred i slutet av maj invigde sin nya anläggning, är det en av de allra största svenska tekoinvesteringarna på senare år. Av totalt 36 miljoner kronor, investeras 20 miljoner i byggnaden, 12 miljoner i produktionsmaskiner och 4 miljoner i marknadsaktiviteter.

– Det 310 år gamla företaget manifesterar på så vis sin stora framtidstro, sade Sven Cele, TEKOindustriernas vd i branschfrågor, vid invigningen. Han påminde om att Linneväveriet är världens nu äldsta textila familjeföretag. Dessutom har företaget blivit globalt. Exportandelen har ökat från 8 procent 1995 till över 60 procent i dag.

Textilhögskolan står högt i kurs

Intresset är mycket stort för utbildningarna på Textilhögskolan i Borås. Inför höstterminen 2002 fanns 1085 sökande till de 104 platserna i programutbildningarna (120-poäng) textilekonom, textilingenjör, modedesign och textildesign. Dessutom var det sammanlagt över tusen sökande till 14 olika fristående kurser (från textil materiallära till textil digital design).

Efterfrågan på utbildningsplatserna återspeglar det växande intresset hos dagens ungdomar för textilnäringarna. Till Textilhögskolan kommer studenter från hela landet. De kommer till en av få universitetsutbildningar i världen med egen textilindustriell fullskalemiljö med verkstäder och laboratorier för undervisning och forskning och utvecklingsarbete inom design och tillverkning.

För de studenter som siktar på ytterligare specialisering finns också magisterutbildning i modedesign (landets enda), textildesign, textilteknologi och textilekonomi.

Textilhögskolan är formellt sett en av sex institutioner vid Högskolan i Borås, som just i år firar 25-årsjubileum. Högskolans historiska rötter sträcker sig längre bakåt i tiden än så: Tekniska Väfskolan grundades redan 1866.

En angelägen strävan för högskolan i Borås är att nå universitetsstatus år 2004. Man satsar på förstärkt forskning och på det konstnärliga utvecklingsarbetet på textilområdet – med målet att inom fem år vara den ledande forskningsinstitutionen i Europa inom textil och design. Textilhögskolan har i dag fyra tillsatta professorer och rekryterar för närvarande ytterligare fem inom områdena modedesign, textildesign, interaktionsdesign och fiberteknologi (inriktning polymer- och fiberkemi respektive fiberfysik och materialteknik).

Utsikterna för fortsatt tillväxt för textilhögskolan är goda. Det kommer också finnas ett stort behov av textil kompetensförstärkning inom både industri och handel den närmaste framtiden.

